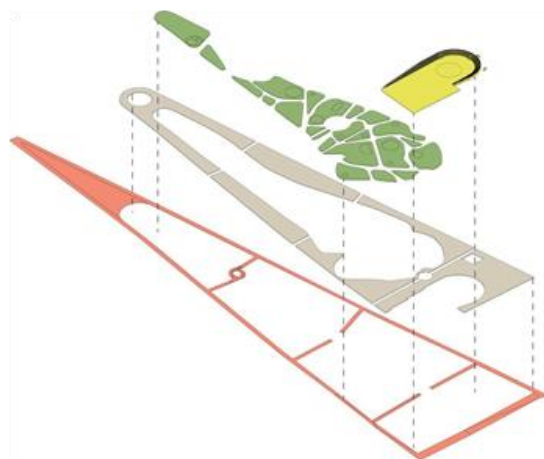

ATVIRAS PROJEKTO KONKURSAS

PANEVĖŽIO MIESTO „LAISVĖS AIKŠTĖS, LAISVĖS AIKŠTĖS PRIEIGŲ,
AUTOBUSŲ STOTIES PRIEIGŲ KOMPLEKSINIS SUTVARKYMAS“

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

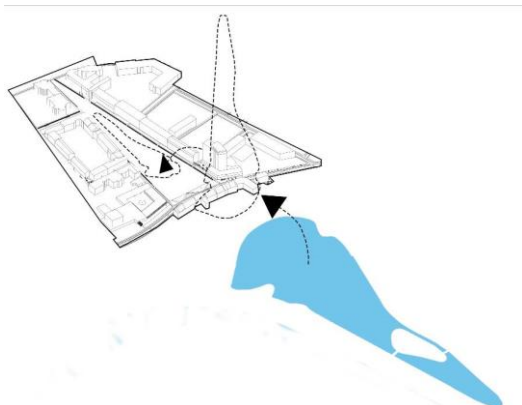
MIESTO UPĖ

ATVIRAS PROJEKTO KONKURSAS

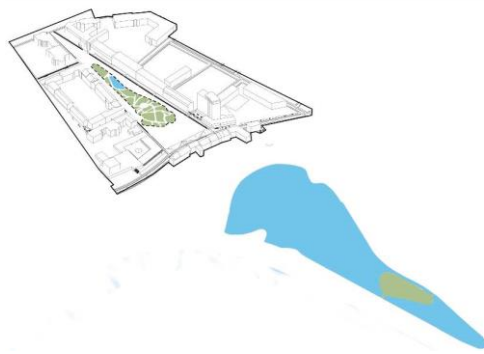
PANEVĖŽIO MIESTO „LAISVĖS AIKŠTĖS, LAISVĖS AIKŠTĖS PRIEIGŲ,
AUTOBUSŲ STOTIES PRIEIGŲ KOMPLEKSINIS SUTVARKYMAS“**AIŠKINAMASIS RAŠTAS****MIESTO UPĖ****Trumpas sprendinių idėjos paaiškinimas, sprendinių apibūdinimas:**

Išanalizavę ir įvertinę Panevėžio miesto urbanistinę – erdvinę struktūrą, pastebėjome labai specifinę, būdingą tik šiam miestui ypatybę: Senvagės aplinkos žalioji erdvė yra visai šalia centrinės aikštės, šios dvi erdvės yra analogiškos ne tik fiziškai, bet ir vizualiai. Neįprastai smailėjanti, įdomios plastikos, lengvai įsimenanti vandens telkinio forma yra artima aikštės trikampiui, todėl galėtų tapti savitu vietos ženklu, netgi netradiciniu miesto simboliu. Unikalus faktas, kad centrinė „Laisvės aikštė“ (istorijos bėgyje buvusi miesto turgaus erdvė) taipogi yra įgavusi labai išraiškingą trikampio formą, yra savotiškai simetriška Senvagei Elektros g. atžvilgiu.

Šią unikalią miesto struktūros savybę išvystėme iki pagrindinės aikštės architektūros koncepcijos lygio, remdamiesi ja sukūrėme pagrindinę architektūros idėją. Menamą Senvagės vandens telkinio formą (stipriausią, unikalų vietos ženklą) su charakteringa salele viduryje „eksponuojame“ pagrindinės aikštės centre.

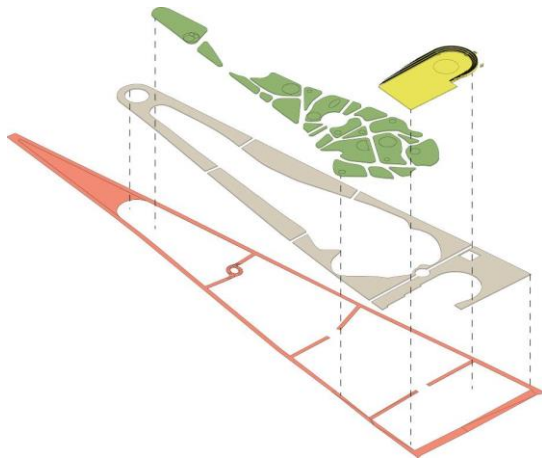
Pritaikius klasikinius meninio kontrasto, inversijos bei „pozityvo – negatyvo“ principus, projekte Senvagės kontūro forma paverčiama simboliškai **„Miesto upe“**, kitaip tariant – erdvių ir želdynų formavimo aikštėje dominante, kompoziciniu branduoliu, suteikiančiu galimybę įdomiai ir originaliai organizuoti visos viešosios erdvės charakterį. Senvagėje esančios salos forma aikštėje tampa akcentuotu vandens telkiniu su fontanu.

Iš pagrindinės „Miesto upės“ atsišakoja „mažesnieji upeliukai“ - naujai tvarkomos miesto gatvės, kurios betarpiškai pasklinda po visą aplinkos urbanistinę struktūrą, išsilieja į vidinius erdvinius kordonerus. Tokiu būdu sureikšminamas specifinis Panevėžio istorinis kontekstas, sukuriama naujos išskirtinės vertybės, būdingos tik šiam miestui.

„Laisvės aikštės“ idėja ir šios temos patriotinis motyvas sustiprinamas meninėmis priemonėmis, simboliškai paryškintas naudojant tautinės vėliavos atspalvius primenančias dangas. Šiuo metu teatro aikštėje esantį rausvą granitą siūlome perkelti į oficialios aikštės dalį, joje naujai suklojant gelsvo paviršiaus dangą. Žalią spalvą centrinėje aikštės dalyje natūraliai suformuotų žemi ir aukšti augmenijos jarusai.

Projekte pateiktos idėjos pagrindinei miesto daliai suteikia vientiso bei šiuolaikiško miesto įvaizdį.

Erdvių formavimo sprendinių pagrindimas:

Formuojant viešąsias erdves ir jų prieigas iš esmės atsižvelgiama į susiklosčiusį istorinį miesto vystymosi kontekstą. Jis gerokai paryškintas, atgaivintas, papildomas naujais sprendiniais, neardant natūralios miesto raidos ir nedisonuojant su esama aplinka. „Laisvės aikštė“ išryškinama kaip daugiafunkcė centrinė urbanistinė dominantė, sutvarkomos ir regeneruojamos į ją vedančios miesto tinklo arterijos. Siūlomos preliminarios galimų ateities statinių įvairiose esančių gatvių išklotinių vietos. Jie papildo ir sustiprina istorinį miesto audinį, pabrėžti laiko bėgyje suirusius arba dar nebaigtus formuoti gatvių perimetrus, sukurti jaukias kiemų erdves, išvystyti ir harmonizuoti miesto struktūrą.

Esanti istorinė trikampė aikštė, akcentuota Senvagės kontūro simboliu, aiškiai artikuliuojama ir betarpiškai susiejama su įsiliejančių, dar išlikusių ir sovietmečiu apnaikintų gatvelių struktūra. Jų susikirtimo taškai aikštės centrinėje dalyje pabrėžiami numatomų meninių akcentų vietomis.

Naujoji aikštės erdvės struktūra dar labiau išryškinama esamais ir naujais želdynais, papildoma įvairiomis architektūrinėmis priemonėmis. Suteikiant jaukumo pojūtį, erdvė skirstoma į kelias, jau dabar natūraliai besiformuojančias funkcines zonas. Smaigalys ties savivaldybės pastatu skiriamas reprezentacijai ir oficialiems renginiams, vidurinė dalis sprendžiama kaip daugiavfunkcė miestiečių ramaus ir aktyvaus poilsio funkcinė erdvė su plačiomis veiklų pasirinkimo galimybėmis, o plačioji aikštės dalis, esanti šiaurinėje pusėje ties teatro pastatu, skiriama miestiečių ir svečių masiniams renginiams – susirinkimams, mugėms, koncertams, teatro vaidinimams po atviru dangumi, etc.

Aikštės kontūrą siūlome išryškinti perimetriniu priestatu priešais teatro tūrį. Pirmojo aukšto lygyje turėtų išlikti galimybė judėti nuo aikštės link teatro, nesukuriant kliūčių įprastai susiformavusiems srautams. Didelis dėmesys skirtas aikštės perimetrų panaudojimui – „žaliasis Senvagės kontūras“ kaip simbolinis miesto paveikslas įreminamas kavinių ir kitų maitinimo įstaigų terasomis išklotomis specialaus medžio („amžinasis medis“) lentelių danga, praturtinamas tentinėmis pavėsinėmis, įvairiais prekybos taškais ir pan.

Naujuose sprendimuose iš esmės išsaugomi, atnaujinami ir papildomi esami vertingi želdinių masyvai, paryškunami tradiciniai gatvių perimetrai, naujai formuojamos erdvės zonuojamos pagal skirtingas galimo panaudojimo funkcijas.

Funkcinių erdvių bei funkcinių ryšių paaiškinimas bei pagrindimas:

Šiuo metu veikiantys miesto funkciniai ryšiai ir pagrindiniai tradiciniai erdvių panaudojimo bruožai ir būdai yra išsaugomi, sustiprinami ir išvystomi. Sprendimai užtikrina erdvių gyvybingumą įvairias metų laikais pagal vyraujančias sezoniškumo specifikas. Formuojami, įvairiomis priemonėmis atskiriami ir sutvarkomi pėsčiųjų, dviratininkų ir transporto srautai.

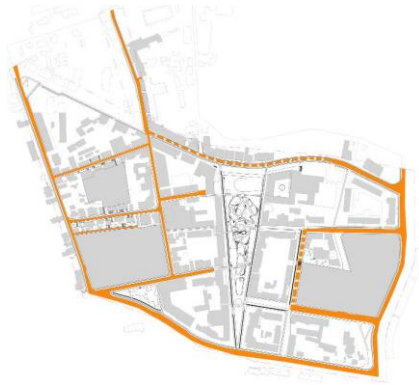
Kiekvienai konkrečiai viešųjų erdvių zonai priskiriama atitinkama funkcija, ji įprasminama specialiais sprendimais. „Laisvės aikštės“ smaigalyje esanti oficialioji aikštės dalis yra atvira, pritaikyta minėjimams ir šventiniams miestiečių susibūrimams, čia numatyta vieta vertikaliai akcentas, vėliavų stiebai, kiti oficialiai aikštės daliai reikalingi atributai.

Žaliojoje aikštės teritorijoje vyrauja išsaugomi ir naujai sodinami medžiai, gausu veja apželdintų pievų, suformuoti plastiškų formų pėsčiųjų takeliai. Skveras pritaikytas miestiečių pasyviai ir aktyviai poilsiui. Vienas iš meninių erdvės akcentų – vertikalus vandens fontanas apjuostas plastiškų formų tiltuku, permestu per Senvagės salos formą primenatį dirbtinį vandens telkinį. Šioje aikštės dalyje numatytos vietos įvairiausiems laisvalaikio užsiėmimams įrenginiams: pusė gatvės krepšinio aikštelės, bokso kriaušė, stalo tenisas, svarmenų kilnojimo ir treniruoklių vieta, vaikų žaidimų aikštelė, ridlentinių ir riedutinių rampa, lauko kino aikštelė, lauko šachmatai ir pan.

Teatro aikštės teritorijoje, panaudojant natūralų lygių perkritimą, ir paliekant judėjimo galimybę suprojektuotas lauko amfiteatras su centrine aikštele bei vieta laikinai scenai renginių metu. Ant kolonų pakeltas siūlomas naujasis teatro priestatas - tinkams stogelis improvizuotai lauko scenai. Šioje aikštės dalyje numatyta vieta tradiciniams renginiams „Susitikime penktadienį“, koncertams, mugėms, mitingams ir pan. Suprojektuota vieta Kalėdinei eglutei. Prie viešbučio esanti dalis nuo aikštės dalinai atribojama dekoratyvine kolonada, kuri aiškiai formuoja aikštės perimetrą. Taip sukuriama nauja, artikuliuota jauki erdvė lauko kavinei. Šiaurinėje aikštės dalyje numatyta vieta laikiniams prekybos paviljonams, pastatomiems miesto mugių metu.

Susisiekimo sistemų organizavimo sprendinių pagrindimas:

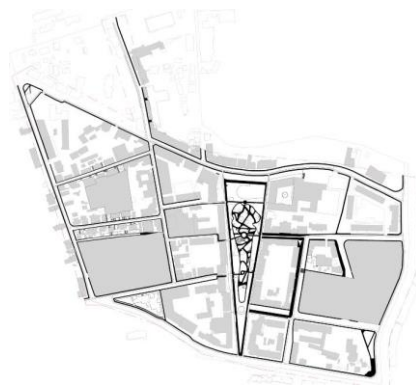
Pagrindinė miesto erdvė „Laisvės aikštė“ sprendžiama išvengiant bet kokio tranzitinio transporto, paliekant galimybę kuo arčiau tikslo privažiuoti tik įstaigas aptarnaujančiam, specialiųjų tarnybų bei gyventojų automobiliams. Tranzitiniai automobiliai aplenkia viešąsias erdves, jie nukreipiami į aplinkines gatves.

Tai suteikia daug naujų galimybių pėstiesiems ir dviratininkams. Specialios paskirties takai yra išvystomi aplink „Laisvės aikštę“ platesnėse miesto teritorijose, racionalizuojami, sisteminami, eismo saugumo sumetimais atskiriami tarpusavyje. Numatomos dviračių saugyklos prie pagrindinių miesto traukos taškų.

Projekte pateikti pasiūlymai aikštės prieigų ir greta esančių viešųjų erdvių sutvarkymui ir išvystymui. Visos pėsčiųjų trasos ir jų jungtys su „Laisvės aikšte“ yra funkcionalios. Visi sprendiniai pilnai atitinka universalaus dizaino principus, yra pritaikyti žmonėms su negalia. Senamiesčio gatvelių dizainas kuriamas vadovaujantis darnaus judumo mieste principais, teikiant prioritetą pėstiesiems bei dviratininkams. Siūlomi sprendiniai mažina automobilizacijos lygį, užtikrina pėsčiųjų bei dviratininkų saugumą. Srautų bei erdvės organizavimo sprendimai užtikrina miestiečių saugumą ir kuria Europos miesto įvaizdį. Projektuojamos gatvelės išlaiko žemiausius gatvių kategorijų parametrus, atsisakoma bordiūrų arba jų aukščiai žeminami. Transporto rūšys atskiriamos skirtingomis medžiagomis, atitvaromis, pergolėmis, gėlinėmis, gyvatvorėmis.

Tarp „Laisvės aikštės“ ir žaliųjų Senvagės apylinkių plotų įsiterpusi Elektros gatvė laikinai uždaroma renginių metu pastatant gėlines ar pan. Tai tiesiogiai susieja abi pagrindines miesto viešąsias erdves į vieningą visumą, suteikia papildomų plotų pėstiesiems, šventimėms mugėms, maitinimo įstaigoms ir pan.

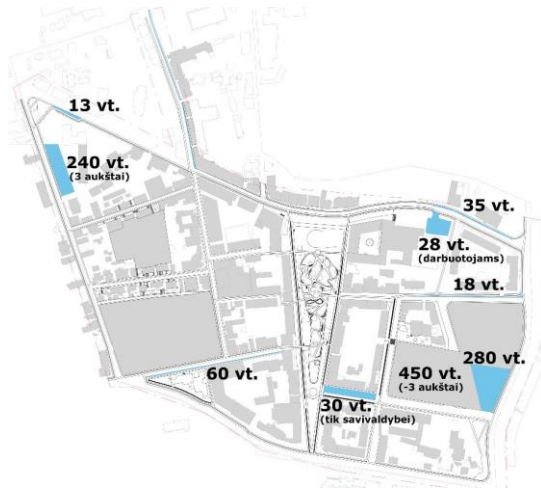
Išskirtinis dėmesys skirtas senosios autobusų stoties aplinkai. Pastatą pritaikius miesto reikmėms, atitinkamai keičiama transporto sistema. Kadangi šalia esanti V. Kudirkos gatvė įgauna nuraminto eismo charakterį, tai erdvė prieš buvusią stotį tampa patrauklia aikšte su miesto informacijos centru. Nuo jos skirtingų spalvų grindinių dangos pėsčiuosius nukreipia į skirtingas „Laisvės aikštės“ funkcines dalis: rausva spalva veda į dalykinę zoną, savivaldybės pusėje (kairėje), o pilkšva nukreipia į poilsio teritorijas, aikštės želdynus (dešinėje).

Vakarinėje dalyje esančiame Vilniaus ir Klaipėdos gatvių sankryžos smaigalyje formuojamas vadinamasis „studentų skveras“. Jame numatytos mažosios architektūros formos suteikia daug naujų galimybių bendravimui, laisvalaikio praleidimui. Ši teritorija yra daugiau orientuota jaunimo poreikių tenkinimui.

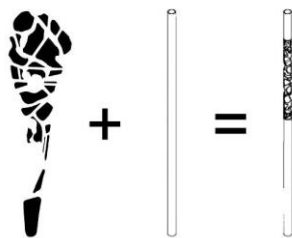

Projekte iš esmės siūloma spręsti automobilių stovėjimo problemas. Panaikinamas ir apribojamas atviras automobilių stovėjimas šalia „Laisvės aikštės“, šalia savivaldybės bei pagrindinėse senamiesčio gatvelėse, Ukmergės gatvėje, Savanorių aikštės prieigose. Projekte numatomos vietos naujoms automobilių saugykloms aplinkinėse teritorijose: trijų lygių parkingas vakarinėje teritorijos dalyje, taipogi – požeminis po būsimąja autobusų stotimi bei šalia jos ir kt.

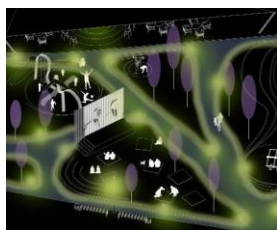
Mažosios architektūros sprendinių koncepcija:

Mažosios architektūros koncepcija vieningai tęsia pagrindinės „Miesto upės“ tematiką. Šiuolaikinės stilistikos dizaino priemonės tiesiogiai atspindi pasirinktą gamtos formų, bioninės raiškos plastiką, priešpastatytą miesto struktūros griežtumui ir geometrismui. Charakteringi elementai, suformuoti pėsčiųjų takelių sprendimuose, pasikartoja suoliukų, šviestuvų, laikinų maitinimo vietų denginių, elektroninių info stendų, žaidimo įrenginių, šiukšliadėžių, geriamo vandens fontanėlių detalėse, kituose aikštės elementuose. Konkrečių akcentinių elementų sprendiniai sprendžiami kartu su dizaineriais ir menininkais. Projekte jie pateikti kaip simboliniai pažymėjimai. Visi siūlomi mažosios architektūros sprendiniai yra pagrįsti ilgaamžiškumo, ekonomiškumo bei gero eksploataavimo aspektais.

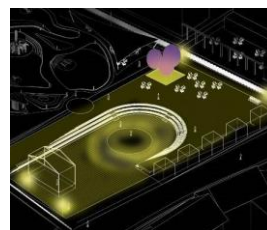

Apšvietimo sprendimai:

Didelis dėmesys skirtas viešųjų erdvių apšvietimo išdėstymo ir organizavimo idėjoms. Siūlomi kelių tipų šviestuvai, pritaikyti konkrečioms funkcinėms zonoms: žemi, neakinantys šviestuvai ties atviros vejos plotais, vidutinio aukščio – ties pėsčiųjų takais skveruose. Gatvių apšvietimui numatomi specialios paskirties aukšti šviestuvai. Turėtų būti sutvarkytas ir įrengtas papildomas pastatų fasadų naktinis apšvietimas. Aikštės architektūrinis sumanymas leidžia erdves įdomiai išryškinti renginių ir švenčių metu. Kiekviena aikštės funkcinė zona pagal vyraujančią dangos spalvą galėtų būti paryškinama tautinės vėliavos spalvas atitinkančiu apšvietimu. Taškiniai - kryptiniai šviestuvai išdėstyti ties kiekvienu meniniu akcentu pagal jo sprendimo sumanymą ir charakterį. Medžiai apšviečiami į žemę įgilintais šviestuvais. Šviečiančių „led“ juostų pagalba pabrėžiamos charakteringos aikščių kontūrų ribos.

Raudona
Geltona

Žalia

Siūlomos medžiagiškumas, konstruktyvas:

Suprojektuotos viešųjų erdvių dangos yra ilgaamžės, kokybiškos ir atitinka numatomų transporto rūšių apkrovas bei techninius poreikius. Konstruktyvų sprendiniai pagrįsti detalėmis, suformuotomis ant normatyvinių pasluoksnių, atitinkančių geologinius gruntų tyrimus. Pagrindinėms „Laisvės aikštės“ reprezentacinėms dangoms siūlome naudoti pjauto granito plokštes. Nuraminto transporto istorinėms gatvelėms numatytos skaldyto akmens trinkeles, dviračių takams – specialus spalvotas asfaltbetonis. Pėsčiųjų takams aikštės preigose siūlome naudoti vietinės gamybos betono trinkeles. Ties gatvių perimetre esančiomis kavinėmis, miestui suteikiant namų jaukumo nuotaiką, viešoji erdvė „apreminama“ atspariomis specialios technologijos „amžinasis medis“ terasinėmis lentomis. Dangų piešiniai detalizuojami techninio projektavimo metu. Visi viešosiose erdvėse numatomi naudoti stacionarūs įrenginiai turėtų jiems reikalingus pamatus įrengtus pagal konkrečias technines specifikacijas.

Teritorijoje diegiamos technologijos, jų eksploatacija:

Projekte numatytos visos įmanomos šiuolaikinės technologijos. Pagrindiniai viešųjų erdvių apšvietimo įrenginiai prijungiami prie bendros miesto elektros tinklų sistemos, tačiau kuo daugiau vietinių apšvietimo įrenginių galėtų turėti atsinaujinačios energijos šaltinius – saulės šviesos

elementus ar mini vėjo jėgaines. Žaliųjų plotų laistymui skirta automatinė drėkinimo sistema, šiam tikslui panaudojamas ir natūraliai surinktas lietaus vanduo. Fontane numatytas uždaras vandens panaudojimo ciklas. Viešose erdvėse numatyta įgarsinimo, aplinkos stebėjimo vaizdo kamerų išdėstymo sistema, elektroniniai informaciniai standai su lietimui jautriais ekranais. Teritorijoje veiks bevielis interneto ryšys. Įrenginių eksploataciją privalės atlikti specialios sistemų aptarnavimo tarnybos.

Projektuojami bendrieji rodikliai (kiekvienai projekto daliai atskirai):

Numatomas automobilių stovėjimo vietų kiekis: 1 154 automobiliai

Projektuojamas automobilių kelių dangų plotas:

- „Laisvės aikštėje“ ir jos prieigose: 976 kv.m
- Autobusų stoties prieigose: 495 kv.m
- Senamiesčio gatvelėse: 26 000 kv.m

Viso: 27 471 kv.m

Projektuojamas dviračių takų dangų plotas:

- „Laisvės aikštėje“ ir jos prieigose: 1 810 kv.m
- Autobusų stoties prieigose: 324 kv.m
- Senamiesčio gatvelėse: 7 652 kv.m

Viso: 9 786 kv.m

Projektuojamas pėsčiųjų takų dangų plotas:

- „Laisvės aikštėje“ ir jos prieigose: 2 185 kv.m
- Autobusų stoties prieigose: 5 357 kv.m
- Senamiesčio gatvelėse: 11 279 kv.m

Viso: 18 821 kv.m

Projektuojamas žaliųjų dangų plotas:

- „Laisvės aikštėje“ ir jos prieigose: 2 852 kv.m
- Autobusų stoties prieigose: 44 kv.m
- Senamiesčio gatvelėse: 2 611 kv.m

Viso: 5 507 kv.m

Projektuojami „Laisvės aikštės dangų plotai:

- Žaliosios dangos:	2 852 kv.m
- Raudonas granitas:	1 484 kv.m
- „Amžinasis medis“:	3 413 kv.m
- Parko takeliai (akmens atsijos):	2 830 kv.m
- Vandens telkinio plotas:	354 kv.m
- Gelsvas granitas:	1 091 kv.m

Viso: 12 024 kv.m